

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШИРИНШО
ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

УДК 378:63:001:80:34(063)

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.

Аріас Р., д-р філософії.

Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимощук О.Г., канд. юрид. наук.

Резнік В.Г., старший викладач.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 26 жовтня 2023 р. м. Білоцерківський НАУ 70 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Підготовка до реальних ситуацій: Застосування на заняттях автентичних документів допомагає студентам підготуватися до реальних ситуацій спілкування у франкомовному аграрному середовищі, таких як переклад, робочі зустрічі, спілкування з носіями мови тощо.

Стимулювання інтересу: Робота з автентичними документами може бути цікавою та захопливою для студентів, оскільки вони вивчають мову в контексті реального життя. Інтеграція текстів з обробки ґрунту, вирощування рослин та розведення тварин у практичні заняття з французької мови дозволяє студентам одночасно вивчати мову та отримувати сільськогосподарські знання. Студенти працюють з аграрною термінологією, досліджують, які специфічні аграрні терміни використовуються у французькій мові та які з них є аналогами української й англійської мов. Наприклад, пропонуємо студентам переглянути фрагмент відео «Lamoissondutournesol — 2023» («Збирання врожаю соняшника — 2023»). У процесі перегляду студенти знайомляться з тим, як відбуваються жнива у Франції, яка техніка застосовується та які виникають труднощі. Завдання: виявити й пояснити спеціалізовану лексику, додати її до свого термінологічного вокабуляра та знайти відповідники французьких термінів в англійській мові. Для цього студенти можуть скористатися Французько-англійсько-українським словником аграрної термінології [4].

Адаптація до змін мови: Автентичні документи дозволяють студентам спостерігати за змінами в мові, такими як нові вирази, мовні тенденції та сленг. Наприклад, студенти знайомляться з термінами, які з'явилися вже в XXI столітті: такими як «éco-participation» або «éco-contribution». (англ. «ecoparticipation», укр. «екоучасть» або «ековнесок») та «transition énergétique» (англ. energytransition, укр. «енергетичний перехід»).

Розвиток критичного мислення: Аналіз автентичних документів допомагає студентам розвивати критичне мислення та навички оцінювання інформації.

Підвищення мотивації: Результати вивчення мови через роботу з автентичними документами можуть бути більш очевидними й заохочувальними, оскільки студенти бачать практичний результат своєї праці.

У процесі навчання викладач пояснює ті граматичні явища, які зустрічаються під час роботи з автентичними документами. Перегляд фільму часто супроводжується субтитрами. Рівень сприймання та розуміння усного й письмового мовлення перевіряється за допомогою вправ та тестів, зокрема в програмі Moodle.

Отже, автентичні документи суттєво збагачують заняття французької спеціалізованої мови та сприяють досягненню освітніх цілей професійного навчання кваліфікованих перекладачів у галузі сільського господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Словник іншомовних слів/ за ред. О. С. Мельничука. 2-е видання, випр. і доп. Київ: Головна редакція «Українська радянська енциклопедія» (УРЕ), 1985. 966 с.
2. Chaîne Agricole. URL: <https://www.youtube.com/@chaineagricole>
3. Столбецька С.Б. Французька мова (як друга іноземна): двосторонній переклад. Практикум. Біла Церква: БНАУ, 2021. 73 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/6128>
4. Французько-англійсько-український словник аграрної термінології для студентів-філологів аграрних закладів вищої освіти / уклад. Столбецька С.Б., Ігнатенко В.Д., Береговенко Н.С., Демченко Н.С. Біла Церква, 2023. 207 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8882>

УДК 81'355:636.09

ЦВИД-ГРОМ О.П., канд. філол. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
Tsvidgrom@gmail.com

ДО ПИТАННЯ АКЦЕНТУАЦІЙНИХ НОРМ ТЕРМІНІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Розглянуто особливості акцентуаційних норм ветеринарної термінології. Акцентовано, що в українській мові наголос вільний, тобто не закріплений за якимось певним складом. Наголошення фахової термінології обумовлюється усталеними правилами, а також відображається у словниках.

Ключові слова: українська мова, акцентуаційна норма, наголос, терміни, ветеринарія.

Акцентуаційна норма – це одна з головних категорій орфоепічної культури фахового мовлення. Знання основних правил наголошування загальнонаукової й вузькоспеціальної термінології (слів і словосполучень) та вміння дотримуватися цих правил у процесі професійного спілкування є запорукою високої мовної культури фахівця й майбутнього спеціаліста.

Акцентологія – розділ науки про мову, що «вивчає систему словесних наголосів та історичні зміни їх в окремій мові або в групі споріднених мов» [1]. Словесний наголос української мови постійно був у центрі досліджень багатьох мовознавців на початку ХХ століття та й до нині (Л.А.Булаховський, В.М.Русанівський, М.М.Пилинський, В.Н.Винницький, М. І. Погрібний, С.І.Головащук, М. М. Пещак, С. Караман, А.П.Коваль, Л.І.Мацько, З.О.Мацюк та ін.). Науковці вказували, що наголошення слів сформувалося внаслідок історичного розвитку праслов'янської і староукраїнської систем та має системні закономірності у контексті різних частин мови (іменників, прикметників, числівників, займенників, дієслів і т.д.).

Порушення акцентуаційних норм бувають викликані впливом інших мов (російської, польської, румунської, угорської тощо), місцевих говірок, а також можуть бути пов'язані з відсутністю навичок нормативного наголошування.

В українській мові наголос різномісний, або вільний, тобто не є фіксованим за якимось певним складом слова. У медичних термінах поширені стабільні іншомовні морфеми (частки слова), які мають **постійний наголос**.

Наводимо найуживаніші:

- *гнатія*, - *графія*, - *естезія*, - *манія*,
- *мегалія*, - *метрія*, - *плазія*, - *патія*,
- *рагія*, - *скопія*, - *томія*, - *тонія*,
- *трофія*, - *урія*, - *філія*, - *фобія*,
- *френія*, - *холія*, - *цефалія*.

У сучасній українській термінології, як і в загальнолітературній мові, відомі наголошування, що не виконують слово- та форморозрізнявальної функції, а є нейтральними. Виникнення паралельних наголосів у словах спричиняється його внутрішньою структурою, дією аналогії, а також специфікою функціонування наголосу в усному мовленні. Терміни-варіанти потребують дослідження з погляду їх доцільного і правильного вживання в науковій термінології, тобто з погляду їхньої нормативності. Тож наголос може диференціювати лексичне значення терміна: *водяний* – той, що має у своєму складі воду; *водяний* – із підвищеним умістом води, водянистий; *гладкий* - рівний (*гладкі м'язи*), *гладкий* – жирний (*гладкий чоловік* – вживається в розмовному стилі); *луна* (скло) і *лунá* (лусочки); *лікарський* (від іменника лікар), *луна* (збільшувальне скло), *лікарський* (від іменника ліки), *лунá* (на шкірі голови). Отже, у медичній лексиці, як і в багатьох інших терміносистемах, наявні слова з **подвійним наголосом**, обидва варіанти якого є нормою: *вугілля*, *нудіти*, *помілка* (*але – помилковість, помилковий*), *первісний*, *спонукáč*, *постарілий*, *пóперек*, *прісінок*, *прóболіс*, *прóсвіт*, *прóстій*, *пружний*, *рогівковий*, *родовий*, *старіння*, *старіти*, *столá* і *стóлу*.

У медичній термінології акцентна варіантність є досить поширеним явищем, наприклад: *речовина́*, *голосова щіли́на* (рекомендованим є суфіксальне наголошування); *шлу́нковий*, *гомі́лковий*, *за́родковий*, *надглотко́вий* (рекомендованим у прикметникових термінологічних назвах із суфіксом *-ов* є наголос на суфіксальному голосному).

Слова з подвійним наголосом потрібно запам'ятати: *пОмИлка*, *зАвждИ*, *назАвждИ*, *правОнИсний*, *прОстИй*, *слІзьмИ*, *рОзбІр*, *доповІдАч*, *дОговОру*, *жАлібнИй*, *м'ЯзовИй*, *пЕрвІсний*, *перЕстАрок*, *тАкОж*, *глОтковИй*

У деяких словах наголос не піддається правилам, його потрібно тільки **запам'ятати**.

Таблиця з наголосами на складах:

1-й	2-й	3-й	4-й
-----	-----	-----	-----

кúшка	борóдавка,	диспансёр	ветерина́рія
кóсий	всерéдині	фаховúй,	одноразóвий
нiзд́ря	надлúшок	томогра́фія	дешевина́
пóмилка	серéдина	бюлетéнь	медикамéнт
(рiдше– помiлка)	вимóга	переляк	начистоту́
спiна	гортáнь	симетрiя	невитравнiй
ста́туя	пара́ліч	ятрогéнія	неврастенiя
фóльга	ясéнний	Епіфіз	недовiднiй
щéлепний	чумнiй	диспансёр,	сирокопчéний
щiпци	iка́ння	грижовiй;	щодобовiй
щiчний	лiмфóйдний	гiпотéнзія	асиметрiя
б́чний	сенсóрний	кiстковiй	кровоточiти
за́дирка	iнсúльт	лiктьовiй	наднирковá за́лоза

Отже, наголошення фахової термінології в українській мові обумовлюється усталеними правилами, а також відображається у різноманітних словниках (тлумачних, термінологічних, орфографічних, орфоепічних). Часті порушення норм наголошування, якоюсь мірою, зумовлені складністю української системи акцентуації, що відображає особливості українського наголосу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Словник української мови. URL: <https://slovnkyk.ua/index.php> (дата звернення 09.10.2023).

УДК378.4(477)"364"

КАРПЕНКО С.Д., канд. філол. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
svitlanka_nova@ukr.net

ПИТАННЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ: ВИПАДКИ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ТА НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

В тезах порушено питання нестандартних умов проживання та перебування учнів під час навчання в умовах війни. Звернуто увагу на особистісну орієнтацію методики навчання та проблеми здобуття загальної й професійної освіти в Україні.

Ключові слова: загальна та професійна освіта, експериментальна освіта, індивідуалізовані методи навчання, освіта в умовах війни.

KARPENKO S.D., Ph. D. in Philology
Bila Tserkva National Agrarian University
svitlanka_nova@ukr.net

THE ISSUE OF INDIVIDUALIZATION OF EDUCATION IN UKRAINE FOR UKRAINIANS: CASES OF THE INFLUENCE OF WAR ON THE ATTAINMENT OF EDUCATION AND THE PROVISION OF EDUCATIONAL SERVICES

The theses raised the issue of non-standard living conditions and stay of students during their studies in wartime conditions. Attention is drawn to the personal orientation of teaching methods and the problems of obtaining general and professional education in Ukraine.

Key words: general and professional education, experimental education, individualized learning methods, education in war conditions.

Сучасність, зі своїми викликами та перспективами в освіті недалекого майбутнього, зіткнулася з проблемою особистісного підходу до навчання на всіх рівнях освіти та виконанням поставлених у перспективному плані завдань. За вимогами «Нової української